

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כו.

עין משפט
נר מצוה

פא א ב מיי פייז מהל'
אבידה הלכה ו סמנ
עשין עד תוש"ע ח"מ סי'
רסב סעיף ז:
פד ג מיי שם פייז הלכה
ה:
פה ד מיי שם וסמנ שם
תוש"ע ח"מ סי' רסב
רנט סעיף ג) וסי' רסב
סעיף ג:
פו ה מיי שם וסמנ שם
תוש"ע ח"מ סי' רסב
פז ו מיי שם סמנ שם
תוש"ע ח"מ סי' רסו
סעיף ז:
פח ז מיי פייז שם הלכה
ה:
פח ח מיי שם פייז
הלכה י סמנ שם
תוש"ע ח"מ סי' רנט סעיף
ז וסי' רסב סעיף ז:
צ ט י מיי שם פייז הל'
א סמנ שם תוש"ע ח"מ
סי' רסב סעיף ז:

רבינו חננאל

אם מתגר לקח או מבעל
הבית שדשים לו פועלים
הרי הן שלו ואם נמצא
צדורין או אפי' מפורזין
ולקח מבעל הבית שדשים
על ידי עבדיו הכנענים
וכדורין בהן נוטל ומכרו:
מתנ' אף השמלה היתה
בכלל כל אלו ולמה יצאת
להקיש אליה לומר לך מה
שמלה מיוחדת שיש לה
סימנין ויש לה תובעין אף
כל שיש לה סימנין ויש לה
תובעין אמר רבא [תמרי]
דבור לרי' ושה דאבידה
לדברי הכל קשיא. חמור
דבור פי' חמור שכתב
בבור אליבא דרבנן דאמרי
שור ולא אדם חמור ולא
כלים כפירי כתיב בקרא
ונפל שמה שור או חמור
אלא לרי' יהודה דמחייב
על נזק כלים בבור חמור
מה בא למעט קשיא. שה
דאבידה שנאמר כי תראה
את שור אחיך או את שור
נדחים וגו' אם תשור שיש
לימור הוא הניחו שרוב
השדשים עשויים מלאכה
בהן אין נמסרין לרועה
הזהיר תורה להשיבן שה
לא כל שכן שה דכתב
רחמנא להי למי לא קשיא. פי'
פרט לאבידה שאין בה
והיא בגללי צאת האדם:
פרט תאבד ממנו
שור פרוטה וכו' אמר ר'
יוחנן משום ר' שמעון
בן יוחאי שני לאבידה
ששטפה נהר שמתחת וכו'
הא דאמר רבנאי ומצאתה
בפ' הגדול בתרא הלכה אין
פורשין מחיבת המוכסין.

בלוקה מן התגר. פרש"י שלקח מאנשים הרבה ועירב פירות
יחד ואינו יודע של מי הן ובאין צו סימנין מיידי ואל"ת
אמאי לא מוקי בלוקה שהוא תגר וי"ל דלא פסיקא ליה דאם נמצא
קודם ששהא כדי לערבו בפירות אחרים חייב להחזיר אצל בלוקה
מן התגר כבר עירב התגר ועי"ל בלא
טעם דמערב עם שאר הפירות לא
שנו אלא בלוקה מן התגר שאינו יודע
למי להחזיר או לתגר או לצעה"צ אפי'
אם אינו ו) הוה ליפול בתבואה
כ"א בשעת דשה ואין להסתפק
בתגר מ"מ אינו יודע מאיזה בעל
הצית קנה התגר ולזה הפי' הו"מ
לממיר בלוקה שהוא תגר ומתחיל
בעל הצית שסגר סגור מכר התגר
ואין הקונה יודע למי יחזיר אלא
כמו כן משום דלא פסיקא ליה דאם
התגר מלאה קודם ששהא כדי למכור
לאחר לא נתיישב צעה"צ וחייב להחזיר:
מה שמלה מיוחדת שיש לה סימני'
ויש לה תובעין. במרובה

(צ"ק דף סו. ושם ד"ה מלאה) אמרינן
בגגיזה ילפינן יאוש מאבידה ואל"ת
ואבידה גופה מנלן וי"ל דמהכא נפקא
לן דמה שמלה מיוחדת שיש לה
סימנין ואין הצעלים מתחילין אלא
תובעין שיחזירו להם בסימנין אפי'
אז סימנין לאו דאורייתא ואין מחזירין
אלא בעדים מ"מ ילפינן משמלה
דדווקא דבר שיש צו סימנין חייב
להחזיר דע"י שיש צו סימנין ימצא
עדים שיאמרו להם מכירים אתם
שמלה שלי שהיו זה סימנין קצו וכן
וגם המוצא לא יוציא השמלה
להראותה לכל אדם אלא למי שיתן
זה סימנים אע"פ שאינו מחזירה לו
בצד מ"מ דומה שהיא שלו ומראה
אותה לעדים אצל דברים שאין צדן
סימנין היו שלו לפי שהצעלים נתיישבו
והא דקאמר בגמרם סימנין כדי
נפצה אע"ג דלרין דסימנין דע"י
זה יש לה תובעין מ"מ כדי נפצה
דאפילו אי לא תני אלא שיש לה
תובעין מ"מ ידעין דע"י סימנין יש
לה תובעין ואין הצעלים מתחילין
דכפרישית ומיהו צירושלמי יליף מניין
ליאוש מן התורה אמר רבי יוחנן אשר
תאבד ממנו מי שאבדה ממנו ומזהיר
אצל כל אדם יראה זו כו':

בעד' אובק. פי' אי סימנין לאו
דאורייתא: **לגזית** זנבו.
וא"ת אם יש זה שור פרוטה פשיטא
ואם אין זה שור פרוטה הא ממעמינן
לקמן מהשנה וי"ל דלגזיתך שחייב
פרוטת צעה"צ שזוהי:

חמור דבור לרי' יהודה. הא
דלא קאמר גס לצ"ה
קשה דלא חשיב אלא צהמות:
ושה דאבידה דלדברי הכל קשיא.
מקשינן וינימא מלתא דלמא
צק"ו טרם וכתב לה קרא ומיך
הר"י כהן דקיון דנכתב שור לגזית
זנבו הוי גזית שם צנלס לא שכיח
אח"כ: **פרט** שאין בו שור פרוטה.
דס"ד דחייב מכלל כל אבידת אחיך:
מ"ש

בלוקה מן הסגר. שאף הוא לקח תבואה זו מאנשים הרבה ולא
ידיע דמאן ניהו וכיון דלית בזה סימנין נתיישבו הצעלים: דשן.
וכי הוא עצמו דש את התבואה הזאת הלא פועלים הרבה דשו
אותה: **איסימיה.** אסיר ברייתא זו מגרסתי: **אמר** ליה לא. תסמי.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בלוקה מן התגר אבל בלוקה מבעל הבית
חייב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרב נחמן
ל"ש אלא בלוקה מן התגר אבל בלוקה
מבעל הבית חייב להחזיר א"ל רב נחמן
וכי בעל הבית בעצמו דשן א"ל **איסימיה**
א"ל לא תתרגם מתני' יבגון שדשן ע"י
עבדו ושפחתו הכנענים: **מתנ'** יאף
השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת
להקיש אליה לומר לך מה שמלה מיוחדת
שיש בה סימנין ויש לה תובעין אף יכל
דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב
להחזיר: **גמ'** מאי בכלל כל אלו אמר רבא
בכלל יכל אבדת אחיך אמר רבא למה
לי דכתב רחמנא **שור חמור** שה ושמלה
צריכי דאי כתב רחמנא שמלה הוה אמינא
ה"מ בעדים דגופה וסימנין דגופה אבל חמור
בעדים דאובק וסימנין דאובק אימא לא
מהדרינן ליה כתב רחמנא חמור דאפילו
חמור בסימנין האובק שור ושה דכתב רחמנא
ל"ל שור דאפילו לגזית זנבו ושה לגזיותיו
ולכתוב רחמנא שור דאפילו לגזית זנבו
וב"ש שה לגזיותיו אלא **אמר** רבא חמור
דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי
הכל קשיא ואימא לגללים הוא דאתא גללים
אפקורי מפקד להו ודילמא לסימנין הוא
דאתא דאיבעיא לן סימנין דאורייתא או
דרבנן כתב רחמנא שה דאפילו בסימנין
מהדרינן **וסימנין** דאורייתא אמרי מודקתני
להו תנא לסימנין גבי שמלה דקתני מה
שמלה מיוחדת שיש בה סימנין ויש לה
תובעין חייב להחזיר אף כל דבר שיש בו
סימנין ויש לו תובעין חייב להחזיר ש"מ דשה
לא לסימנין הוא דאתא: תנו רבנן יאשר
תאבד פרט לאבידה שאין בה שור פרוטה
רבי יהודה אומר ומצאתה פרט לאבידה
שאין בה שור פרוטה מאי בינייהו אמר אבי'
משמעות דורשין איכא בינייהו מר נפקא
ליה מאשר תאבד ומר נפקא ליה מומצאתה
ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי
ומצאתה מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה
(ה) לכדרבנאי דאמר רבנאי ומצאתה דאתא
לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה מומצאתה
האי אשר תאבד מאי עביד ליה מבעי ליה

לא להחזיר
כל אלו. בגמרם מפרש לה: **למה**
יאסא. וכן תעשה לשמלתו: סתם
שמלה יש זה סימנין וכל שמלה יש
לה בעלים תובעין אותה שלא נעשית
אלא בידי אדם ולא צאת מן ההפקר:
אף כל שיש לו תובעין. למעוטי
מידי ידיעין דיה דמיאש: **גמ'** שור
וחמור שם ושמלה. לא תראה את
שור אחיך או שור וכן תעשה לחמורו
וכן תעשה לשמלתו: **בסימנין אובק.**
אם אין לו סימנין בחמור יש לו סימנין
באובק שעליו: **כתב רחמנא חמור.**
קרא יתירא לדשה: **לגזית** זנבו.
שאפי' שער שנסוף הונז יחזיר:
חמור דבור לרי' יהודה. דמחייב על
נזק כלים צבור קשיא לן למאי אתא.
דאילו לרבנן מבעי להו שור ולא אדם
חמור ולא כלים: **לגללים.** להחזיר
את גללי דלי כתב שור הוה אמינא
כי אתא לגזית זנבו אתא אצל גללים
לא חשיבי ולא ליהדר כתב רחמנא
קרא יתירא לתמי' גללים: **אפקורי**
מפקד להו. למי שטרם צו ולא אתא
קרא לרבויהו דאין לו תובעין הוא:
לסימנין אסא. לאשמועינן דליהדריה
בסימנין בלא עדים דקמיבעיא לן לקמן
סימנין דאורייתא או דרבנן ויענין
למפשט ממתמינן דליף להו משמלה.
וחינן ואמר תנא תובעין אכטריכא
ליה סימנין כדי נפצה נפשוט מקרא
יתירא דשה לסימנין אתא וסימנין
דאורייתא: **אמי מדינקט סנא.**
במתני' למינף סימנין משמלה צהדי
תובעין פשיטא ליה דשה למלתא
אחריתי אתא ואכן הוא דלא ידעין
משום הכי לא פשיטא ליה לקמן סימנין
משה הלכך קשיא לן למאי אתא:
אשר תאבד. שמהא קריה אבידה:
ומאסא. שמהא קריה מציאה:
דאסא לידיו משמע. ואפילו הכי
אח"כ ולא עובד כוכבים ולמדך שאבידת
כנעני מותרת ולא תימא כי אמעוט
אבידת כנעני מותרת אחרים אמעוט
אצל אי נקטה חייב לאהדורה: מי
שאבדה ממנו. ואידי דכתב ממנו כתב
אשר תאבד: **ומאסא.** הו"ו יתירה
משמע ומאסאה כנר: **שהולה.** דכשעת
אבידה שור פרוטה נעשית מציאה הולה:
לאהדורי

לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן משום ר' יהודה
נהר שהיא מותרת שנאמר יכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו
ומצאתה מי שאבדה הימנו ומצויה אצל כל אדם יצתה זו שאבדה
הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם ואיך הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה
"מומצאתה ואיך הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה ממנו ואיך ממנו
לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהולה איכא בינייהו מ"ד מאשר תאבד
איכא ומ"ד מומצאתה ליכא ולמ"ד אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא
אלא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן
דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד
וליכא יאלא פרוטה **שהוקרה והולה** וחזרה והוקרה איכא בינייהו
מאן דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בעינן דאית בה
שיעור מציאה משעת אבידה ועד שעת מציאה: איבעיא להו סימנין דאורייתא **או** דרבנן מאי נפקא מינה
לאהדורי

(א) [צ"ק פא: ט] שם נה',
(א) [למקן פס: צ"ק פס.],
(ד) [חולין עט: א] (ס) צ"ק
קוב: ע"ש (עטל ב, א) [לעיל
כב: ע"ש ושם אית' ר"ש נ
הולקין], (ו) [נ"י חוס'
מנהלנין יד. ד"ה וי"ש
כו'], (ח) [לעיל יח: חולין
עט: א] (ט) [דברים כב,
י] [צ"ק פס: א] (ס) אולי צ"ל
להכריז, (ט) [נדפד' צ"ק
לד].

תורה אור השלם

1 וכן תעשה לחמור וכן
תעשה לשמלתו וכן
תעשה לכל אבדת אחיך
אשר האבד ממנו
ומצאתה לא תוכל
להתעלם: דברים כב
2 לא תראה את שור
אחך או את שור נדחים
ודתעלמם מהם והשם
תשיבם לדבריהם:
דברים כב א

הגהות הב"ח

(א) גמ' לכדרבנא דאמר
רבינא ומאסאה: (ב) שם
אלא פרוטה שהולה
וחזרה והוקרה אכא
בינייהו כלי' ותיבת
שהוקרה נמקת: (ג) תוס'
ד"ה בלוקה וכו' אם אינו
הורה לפסול:

גליון הש"ס

גמ' משמעות דורשין
א"ב. שנועוט דף יט ע"א:

מוסף רש"י

ושה דאבידה. כיון דכתיב
לכל אבידת אחיך, למה לי
דכתב רחמנא חמור ושור
ושה ושמלה, ובפרק אלו
מציאות דרשין לטעמו צד
משה (ב"ב דד). ומצאתה
דאתאי לידיה משמע.
ואפילו הכי אח"כ ולא
עביד ולא תימא כי
מעוט רחמנא עובד כוכבים
היכא דלא אתא לידיה,
דשאר לא מתייב למטרם
עלה ולאהדורה, אצל אתא
לידיה מתייב להחזירה,
דלכידמו אסורה (ועיל ב, ב).
ששטפה נהר שהיא
מותרת. הואיל ומתיישבו
הצעלים (ב"ב יט, א). אשר
תאבד ממנו. ממנו קרא
יתירא הוה לאשמועינן
שאין אצל אלו הימנו
(ועיל בב, ב).